

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Факультет психології

Кафедра педагогіки

Укладач:

доктор педагогічних наук

Вербицький В.В.

**МОДУЛЬ “ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА
ДІЯЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ”**

робоча навчальна програма для студентів магістратури спеціальності

8.000009 “Управління навчальним закладом”

(денна форма навчання)

Затверджено

на засіданні кафедри педагогіки

факультету психології

протокол № 1 від 29.08.2008 р.

Завідувач кафедри

Лещенко М.П.

Декан факультету

Маноха І.П.

Київ 2008

Робоча навчальна програма з дисципліни Модуль «Фінансово-господарська діяльність навчального закладу»

Укладач: доктор педагогічних наук, професор ***Вербицький Володимир Валентинович***

Лектор: доктор педагогічних наук, професор ***Вербицький В.В.***

Викладач: доктор педагогічних наук, професор ***Вербицький В.В.***

Погоджено

з науково-методичною комісією

“ _____ ” _____ 2008 р.

Голова НМК _____

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна Модуль «Фінансово-господарська діяльність навчального закладу» є провідною в системі професійно-зорієнтованого блоку дисциплін. Викладається на I курсі в II семестрі магістратури в обсязі 68 годин, з них : лекцій 17 год, семінарів –17 год., самостійної роботи 34 години та форми підсумкового контролю – екзамен.

Проблема пошуку джерел фінансування для освітніх навчальних закладів в останній час стає все більш **актуальною**. Реформи освіти, перехід до вільної ринкової економіки, сучасний розвиток суспільства вимагає перегляду і детального вивчення питань фінансування закладів освіти. Освітні навчальні заклади мають потужні психолого-педагогічні технології, методи та прийоми роботи з талановитою учнівською молоддю по формуванню всебічно розвиненої особистості, але не мають достатнього фінансування для досягнення навчально-виховної мети.

Мета модулю „Фінансово-господарська діяльність навчального закладу” – розкриття теоретичних аспектів та сутності фінансів організації, їх принципи і форми. Формування у студентів, майбутніх управлінців, навичок фінансового планування, економіки праці, розв’язання типових практичних задач, що сприятиме поглибленню знань з економіки організації і формуванню навичок прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Реалізація обраної мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- розкрити суть поняття «*фінансова діяльність в навчальному закладі*», її мету і завдання;
- ознайомити студентську молодь з актуальними проблемами фінансово-господарської діяльності та методами сучасного вирішення фінансових проблем;
- висвітлити основи економіки праці в навчальних закладах;
- сформувати уміння будувати лекційні, практичні, семінарські заняття, проведення масових заходів;
- розвивати педагогічну техніку та майстерність майбутнього управлінця в умовах становлення ринкових відносин.

Вимоги до знань та вмінь студентів

У процесі вивчення дисципліни Модуль «Фінансово-господарська діяльність навчального закладу» відповідно до вимог навчальної програми студенти повинні

знати:

- сутність та проблеми фінансування освітньої діяльності
- державні стандарти у системі освіти та їх моніторинг;
- сутність та етапи господарської діяльності навчального закладу;
- загальні засади економіки праці.

Майбутній магістр повинен **вміти:**

- визначити завдання оцінювання, моніторингу освітньої діяльності;
- використовувати державні стандарти у системі освіти з метою порівняльного їх аналізу з діяльністю навчального закладу ;
- використовувати набуті знання в процесі фінансово-господарської діяльності навчального закладу;
- проводити аналіз фінансово-економічного прогнозування діяльності навчального закладу.

Місце навчальної дисципліни в структурно логічній схемі спеціальності

Дисципліна Модуль «Фінансово-господарська діяльність навчального закладу» займає місце в групі професійно орієнтованих дисциплін.

Контроль знань

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Форми поточного контролю: оцінювання виступів на семінарських заняттях, наукових рефератів, доповнень, участі в дискусіях. Модульний контроль: 2 контрольні роботи.

Підсумковий контроль: екзамен.

Оцінювання за формами контролю

Результати навчальної діяльності оцінюються за 100 – бальною шкалою.

Форми поточного контролю

Форма контролю	Максимальна кількість балів				
	Змістовий модуль 1. (30 балів)		Змістовий модуль 2. (30 балів)		Комплексний підсумковий модуль залік – 40 балів
	за одиницю	всього	за одиницю	всього	Всього
робота на семінарах		15		10	
доповідь	5		5		
виступ	2		2		
доповнення	1		1		
домашній науковий реферат			5	5	
модульна контрольна робота	15	15	15	15	
виконання завдань заліку					40

Модульний контроль: дві модульні контрольні роботи за матеріалом кожного модулю.

За результатами роботи протягом семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100 – бальною системою, яка розраховується як накопичення оцінок за кожен з двох модулів у семестрі та оцінка за залік за наступною формою.

	Змістовий модуль 1 (ЗМ ₁)	Змістовий модуль 2 (ЗМ ₂)	Контрольний підсумковий модуль (залік)	Разом (підсумкова оцінка)
Оцінка (бали)	30	30	40	100

Розрахунок підсумкової оцінки за перший семестр (накопиченої):
 $PO = 3M_1 + 3M_2 + КПМ$.

Шкала відповідності

Оцінка за шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		
A	90-100	5	відмінно	зараховано
B	85-89	4	добре	
C	75-84			
D	65-74			
E	60-64	3	задовільно	не зараховано
F X	35-59	2	незадовільно	
F	1-34			

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва лекції	Кількість годин			
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота студентів	Інші форми контролю
Змістовий модуль 1					
1	Населення і трудові ресурси України	2	2	4	-
2	Фінансово-господарська діяльність навчального закладу в умовах становлення ринкових відносин. Предмет і завдання	2	2	4	-
3	Основи організації фінансів навчального закладу	2	2	4	-
4	Сутність процесу управління освітнім закладом в контексті фінансово-економічної та господарської діяльності	2	2	4	-
Модульна контрольна робота					1
Змістовий модуль 2					
5	Фандрайзінг – альтернативне рішення для здійснення діяльності навчальних закладів	2	2	4	-
6	Оплата праці. Формування та регулювання заробітної плати	2	2	4	-
7	Управління персоналом навчального закладу та мотивація діяльності педагогів	2	2	4	-
8	Соціальна політика та соціальне партнерство	2	2	4	-
9	Міжнародна організація праці (МОП)	1	1	2	
Модульна контрольна робота					1
Всього		17	17	34	2

Загальний обсяг 68 год., в тому числі :

Лекції –17 год.

Семінари – 17 год.

Самостійна робота –34 год.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. Населення і трудові ресурси України

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Поняття „трудоі ресурси”, їх структура
2. Трудовий потенціал та чинники його формування
3. Відтворення трудових ресурсів

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Структура трудових ресурсів
2. Якість трудового потенціалу
3. Екстенсивне та інтенсивне відтворення робочої сили
4. Фази відтворення людських ресурсів

Література: 3,8,15,16,17,18

ТЕМА 2. Фінансово-господарська діяльність навчального закладу в умовах становлення ринкових відносин. Предмет і завдання

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Загальні засади фінансової діяльності навчального закладу
2. Нормативно-правові документи фінансової діяльності закладів освіти
3. Основні напрями господарської діяльності навчального закладу
4. Сучасне економічне прогнозування та аналіз в системі освіти

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Основні кроки здійснення фінансової діяльності навчального закладу
2. Бухгалтерський облік – дисципліна, яку повинен знати управлінець
3. Напрями вдосконалення господарської діяльності навчального закладу
4. Нормативно-правова база для здійснення фінансування
5. Фінансово-економічне прогнозування діяльності закладу освіти

Література: 19,21,22,23,24

ТЕМА 3. Основи організації фінансів навчального закладу

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Сутність фінансів закладу, принципи їх організації та зміст

2. Функції фінансів навчального закладу і їх характеристика
3. Фінансові ресурси організації, їх склад і характеристика
4. Особливості організації фінансів освітніх закладів різних форм власності
5. Грошові кошти, канали їх надходження, порядок зберігання і витрачання

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Фінанси навчального закладу, принципи їх організації та зміст
2. Функції фінансів навчального закладу і їх характеристика
3. Фінансові ресурси організації, їх склад і характеристика
4. Особливості організації фінансів освітніх закладів різних форм власності
5. Зміст, завдання та організація фінансової роботи в навчальному закладі
6. Класифікація фінансових розрахунків навчального закладу
7. Форми безготівкових розрахунків

Література: 8,20,21,23

ТЕМА 4. Сутність процесу управління освітнім закладом в контексті фінансово-економічної та господарської діяльності

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Принципи управління навчальним закладом
2. Система управління закладом освіти
3. Фінансова звітність навчального закладу

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Основні принципи та прийоми управління навчальним закладом
2. Система управління закладом освіти
3. Методика оформлення фінансової звітності навчального закладу
4. Зарубіжний досвід фінансування навчальних закладів

Література: 1,2,4,7,15,24

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ТЕМА 5. Фандрайзінг – альтернативне рішення для здійснення діяльності навчальних закладів

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Суть поняття „фандрайзінг”, його переваги

2. Термінологічний апарат фандрайзінгу
3. Основні "дійові особи" на ринку фандрайзінга і напрями їх діяльності
4. Фандрайзінгова структура навчального закладу

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Термінологічний апарат фандрайзінгу
2. Фандрайзінгова структура навчального закладу
3. Основні "дійові особи" на ринку фандрайзінга і напрями їх діяльності
4. Добродійні фонди і міжнародні донорські організації
5. Фандрайзінг крізь призму стратегічного та поточного планування
6. Алгоритм фандрайзінгу

Література: 7,11,18,20,24

ТЕМА 6. Оплата праці. Формування та регулювання заробітної плати

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Чинники формування заробітної плати
2. Зв'язок принципів реалізації та функцій заробітної плати
3. Напрями регулювання заробітної плати в Україні
4. Структура заробітної плати та формування заробітної плати педагогічних працівників
5. Форми і системи оплати праці

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Чинники формування заробітної плати
2. Функції заробітної плати
3. Механізм регулювання заробітної плати в Україні
4. Структура заробітної плати та формування заробітної плати педагогічних працівників
5. Тарифна система оплати праці
6. Організація преміювання педпрацівників

Література: 3,5,17,18,19,21,23

ТЕМА 7. Управління персоналом навчального закладу та мотивація діяльності педагогів

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Мета та основні методи управління персоналом
2. Безперервна освіта: концепція і її реалізація
3. Плинність педагогічних кадрів і шляхи її усунення
4. Методи мотивації діяльності педагогічних працівників навчальних закладів

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Мета та основні методи управління персоналом освітнього закладу
2. Освіта впродовж життя або підготовка кадрів нової генерації
3. Основні тенденції плинності педагогічних кадрів і шляхи її усунення
4. Методи мотивації діяльності педагогічних працівників навчальних закладів

Література: 5,13,14,15,17

ТЕМА 8. Соціальна політика та соціальне партнерство

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Система соціального партнерства
2. Основні принципи соціальної політики
3. Складові системи соціального захисту педагогів

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Поняття та структура соціального партнерства
2. Колективний договір – одна із складових соціального партнерства
3. Загальні принципи соціальної політики
4. Основні функції та складові системи соціального захисту педагогів

Література: 2,6,9,13,14,16,21,23

ТЕМА 9. Міжнародна організація праці (МОП)

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. МОП – одна з найдавніших і найбільш представницьких міжнародних організацій

2. Головні цілі та завдання МОП
3. Структура Міжнародної організації праці
4. Головні напрями діяльності МОП

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Історичний нарис становлення Міжнародної організації праці
2. Стратегічні цілі та завдання МОП
3. Структура Міжнародної організації праці
4. Пріоритетні напрями діяльності МОП

Література: 13,15,17,21, 24

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Основні показники використання трудових ресурсів.
2. Види трудових міграційних переміщень населення.
3. Якість трудового потенціалу в контексті освіти України.
4. Фінансова діяльність навчального закладу.
5. Методи удосконалення господарської діяльності в навчальному закладі.
6. Нормативно-правова база функціонування освітнього закладу.
7. Різні види фінансових ресурсів та джерела їх формування.
8. Етапи фінансової роботи в навчальному закладі.
9. Сутність безготівкової форми розрахунків: її переваги та недоліки.
10. Технології обрання керівника навчального закладу.
11. Ефективність управління закладом освіти.
12. Тенденції пошуку додаткових джерел фінансування навчального закладу.
13. Шляхи пошуку методів фінансування неприбуткових організацій.
14. Меценатство і спонсорство в системі освіти.
15. Благодійні фонди і міжнародні донорські організації.
16. Про особисті якості фандрайзера та його переговори.

17. Структура джерел доходів населення.
18. Закон регулювання політики у сфері оплати праці.
19. Основні стратегії мотивації діяльності працівників освітніх закладів.
20. Зарубіжний досвід мотивації педагогічних працівників навчальних закладів.
21. Інноваційний підхід до навчання персоналу як фактору його мотивації.
22. Соціальний захист педагогічних працівників в Україні.
23. Зарубіжний досвід соціального захисту педагогів.
24. Історія розвитку Міжнародної організації праці.
25. Значення Міжнародної організації праці в житті нашої країни.

Екзаменаційні питання до модулю

„Фінансово-господарська діяльність навчального закладу”

1. Поняття „трудові ресурси”, їх структура
2. Трудовий потенціал та чинники його формування
3. Відтворення трудових ресурсів
4. Екстенсивне та інтенсивне відтворення робочої сили
5. Фази відтворення людських ресурсів
6. Загальні засади фінансової діяльності навчального закладу
7. Нормативно-правові документи фінансової діяльності закладів освіти
8. Основні напрями господарської діяльності навчального закладу
9. Сучасне економічне прогнозування та аналіз в системі освіти
10. Бухгалтерський облік – дисципліна, яку повинен знати управлінець
11. Сутність фінансів закладу, принципи їх організації та зміст
12. Функції фінансів навчального закладу і їх характеристика
13. Фінансові ресурси організації, їх склад і характеристика
14. Особливості організації фінансів освітніх закладів різних форм власності
15. Грошові кошти, канали їх надходження, порядок зберігання і витрачання
16. Зміст, завдання та організація фінансової роботи в навчальному закладі

- 17.Класифікація фінансових розрахунків навчального закладу
- 18.Форми безготівкових розрахунків
- 19.Принципи управління навчальним закладом
- 20.Система управління закладом освіти
- 21.Методика оформлення фінансової звітності навчального закладу
- 22.Зарубіжний досвід фінансування навчальних закладів
- 23.Суть поняття „фандрайзінг”, його переваги
- 24.Термінологічний апарат фандрайзінгу
- 25.Основні *"дійові особи"* на ринку фандрайзінга і напрями їх діяльності
- 26.Фандрайзінгова структура навчального закладу
- 27.Добродійні фонди і міжнародні донорські організації
- 28.Фандрайзінг крізь призму стратегічного та поточного планування
- 29. Алгоритм фандрайзінгу**
- 30.Чинники формування заробітної плати
- 31.Зв'язок принципів реалізації та функцій заробітної плати
- 32.Напрями регулювання заробітної плати в Україні
- 33.Структура заробітної плати та формування заробітної плати педагогічних працівників
- 34.Форми і системи оплати праці
- 35.Тарифна система оплати праці
- 36.Організація преміювання педпрацівників
- 37.Мета та основні методи управління персоналом
- 38.Безперервна освіта: концепція і її реалізація
- 39.Плинність педагогічних кадрів і шляхи її усунення
- 40.Методи мотивації діяльності педагогічних працівників навчальних закладів
- 41.Система соціального партнерства
- 42.Основні принципи соціальної політики
- 43.Колективний договір – одна із складових соціального партнерства
- 44.Основні функції та складові системи соціального захисту педагогів

- 45.МОП – одна з найдавніших і найбільш представницьких міжнародних організацій
- 46.Головні цілі та завдання МОП
- 47.Структура Міжнародної організації праці
- 48.Історичний нарис становлення Міжнародної організації праці
- 49.Стратегічні цілі та завдання МОП
- 50.Структура Міжнародної організації праці
- 51.Пріоритетні напрями діяльності МОП

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Алексєєнко Т.А., Мишковська Т.Д., Сушанко В.В.* Модульна технологія вивчення курсу «Педагогіка»: Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2002. – 159 с.
2. *Щербань П.М.* Прикладна педагогіка: Навчально-методичний посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 215 с.
3. Тлумачний словник української мови: Понад 12500 статей (близько 40000 слів) / За ред. д-ра філологічних наук, проф.. В.С. Калашника. – 2-ге видання, виправлене і доповнене. – Х.: Прапор, 2005. – 992 с.
4. *Підласий І.П.* Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – 616 с.
5. *Балабанова Л.В., Сардак О.В.* Управління персоналом: Навч. посібник. – К.: ВД „Професіонал”, 2006. – 512 с.
6. *Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В.* Психология управления. – Харьков: ООО „Фортуна-пресс”, 1998. – 464 с.
7. *Виханський О.С.* Стратегическое управление: Учебник. – 2-е изд. – М.: Гардарики, 1998. – 296 с.
8. *Мороз І.В.* Менеджмент і маркетинг освіти: навчально-методичний посібник. – Переяслав – Хмельницький: ПХДПУ, 2004. – 142 с.
9. *А. Железцов.* Потенциал сотрудника и модели его мотивации // Журнал „Маркетинг”, № 3 (82), 2005. – С. 97 – 107.
10. *А. Заднепровская, Т. Скуратовская.* Нематериальное мотивирование: несколько эффективных секретов // Журнал „Отдел кадров”, № 1 – 2, 2004. – С. 22 – 23.
11. *Володимир Вербицький.* Фандрайзінг – альтернативне рішення для здійснення діяльності позашкільних навчальних закладів (лекційний матеріал для курсів підвищення кваліфікації керівників позашкільних навчальних закладів) // Рідна школа. - 2008. - № 1-2 (937-938). – С. 28 – 36.
12. *Андреев В.Н., Русецкая О.В.* О системе непрерывной подготовки, оценки и

выдвижения руководящих кадров предприятие // Управление хозяйственными системами и персоналом в условиях перехода к рынку: Сборник научных работ. – СПб.: Изд-во СПбУЗФ, 1993.

13. *Андреева Г.М.* Психология социального познания. – М.: Наука, 1997.
14. *Барков С.А.* Управление персоналом: Учебное пособие. – М.: РГОТУПС, 1996.
15. *Вадимов А.В., Ларин М.В.* Организация управления кадрами: Учебное пособие. – М.: МГИАИ, 1989.
16. *Верецагина Л.А., Карелина И.М.* Психология потребностей и мотивация персонала: Научное издание. – Харьков: Изд-во Гуманитарный центр, 2002. – 152 с.
17. *Дорошенко Л.С.* Управление трудовыми ресурсами: Учебное пособие. – К.: МАУП, 1997. – 60 с.
18. Закон України “Про охорону праці”.
19. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. О.А. Кириченка. – К.: Знання, 2005. – 493 с.
20. *Герасимчук В.Г.* Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 360 с.
21. *Калина А.В.* Економіка праці: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. – К.: МАУП, 2004. – 272 с.
22. *Федоренко В.Г.* Інвестознавство: Підручник. – К.: МАУП, 2004. – 480 с.
23. *Філімоненков О.С.* Фінанси підприємств: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2003. – 288 с.
24. *Макаровська Т.П., Бондар Н.М.* Економіка підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. – К.: МАУП, 2003. – 304 с.